

ОЦІНКА ЖИТЛОВИХ УМОВ СТУДЕНТІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті подані результати дослідження направлені на вирішення питань вдосконалення житлових умов. Запропоновано рекомендації комунальним службам України щодо покращення житлових умов студентів. Врахована оцінка студентів і їх рекомендації.

Ключові слова: соціологія, житлові умови, комунальні послуги

Abstract

The article presents the results of research aimed at addressing issues of improvement of living conditions. Recommendations utilities Ukraine to improve the living conditions of students. Counts grade students and their recommendations.

Keywords: sociology, housing, utilities

Існує три групи комплексних індикаторів якості життя. Перший – оцінюється здоров'я населення та демографічні показники в державі (рівень народжуваності, тривалість життя, тощо). Другий – оцінюється рівень задоволення населення побутовою сферою (якість житла, якість та режим харчування, наявність та достойно оплачуване місце роботи), чи задоволено населення в соціальному плані (якість та рівень доступності освіти та медичного обслуговування, рівень злочинності, рівень корупції влади). Третій – оцінюється рівень духовного стану суспільства. В розвинутих державах ці індикатори закріплені законодавчо, і влада не має права їх порушити [1].

Житлові умови – це сукупність якісних та кількісних характеристик житла. До якісних характеристик житла належать такі показники, як відповідність санітарним і технічним умовам, обладнання житла різними видами благоустрою(водопроводом, каналізацією, центральним опаленням, ваннами(душовими), гарячим водопостачанням), фізичним зносом житла, аварійністю. До кількісних характеристик: розмір жилої та нежилої площі житла. Якщо житлові умови не відповідають встановленим законодавством нормам, особи приймаються на квартирний чи кооперативний облік. Погані якісні та кількісні характеристики житла та його відсутність у певного відсотка населення є суттю досліджуваної проблеми [2].

Від 1998 року тривав процес поліпшення житлових умов: зменшувалася частка людей, змушених мешкати в одній кімнаті утрьох, учотирьох або вп'ятьох і, відповідно, збільшувалася кількість тих, хто мешкав в одній кімнаті вдвох, ба навіть мав власну кімнату. Проте у 2002 році ця тенденція загальмувалася, і впродовж 2004 року істотних змін не зафіксовано [3].

За результатами опитування, яке було проведено Київським Міжнародним інститутом соціології в рамках спільного проекту Національного екологічного центру України та Представництва Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні з 6 по 13 серпня 2015 року в 100 населених пунктах 24 областей України за винятком тимчасово неконтрольованих територій та АР Крим (всього було опитано 1220 респондентів віком від 18 років), більш ніж половина населення України витрачає на комунальні послуги більше 10% сімейного бюджету. В деяких країнах Європейського Союзу офіційно визнано, що якщо домогосподарство витрачає більше 10% на комунальні послуги, то це домогосподарство знаходиться у енергетичній бідності.

Це свідчить про те, що 50% українських сімей не мають змоги повністю оплачувати рахунки за газ, воду, електрику та тепло. При цьому, за даними дослідження, 81% з опитаних вважають, що потрібно сплачувати реальну вартість комунальних послуг, але не змогли визначитися, якою ця вартість є. За даними соціопитування, 83% опитаних вважають, що нові тарифи непрозорі та незрозумілі, а 60% вважають, що субсидії не допоможуть їм вирішити проблему сплати за «комуналку» за новими цінами [4].

Основною групою людей, що підлягає дослідженню є студенти вищих навчальних закладів України. Для них проблема житлових умов має досить гострий характер, адже ця група людей здебільшого не забезпечена житлом і проживає у гуртожитках чи знятих квартирах або кімнатах, де житлові умови часто бувають невідповідними для нормального життя людини – відсутність води, опалення, ремонту, необхідних меблів, відсутність власного простору та мала житлова площа є досить частими проблемами для студентського житла.

Можна зробити висновок, що житлово-комунальні умови більшості населення України бажають кращого. А проблема житлових умов студентів взагалі не є ретельно дослідженою. Отже, вибрана тема є актуальною та потрібною. Адже хороші житлові умови є важливим чинником правильного формування особистості.

Об'єктом даного дослідження був обраний потік третього курсу, факультету менеджменту Вінницького національного технічного університету. Представники об'єкту дослідження переважно проживають на території Вінниці або Вінницької області. Приблизно 66% представників опитуваних представляють жіночу стать, 33% – чоловічу стать, вік від 19 до 23 років. Склад потоку налічує 80 осіб. Предметом дослідження є стан житлових умов студентів та їх бачення ідеальних житлових умов.

На питання «Де ви зараз проживаєте?» переважна більшість опитаних (55%) відповіли, що з батьками, 31% – у гуртожитку, 6,6% – у найманому помешканні, 3,3% – у власній частині будинку і лише 3,3% опитаних студентів має власне помешкання. Це свідчить про те, що більшість респондентів мають недостатньо коштів для придбання власного житла, тобто ціни на житло в Україні є завищеними для нашого суспільства. На питання «Скільки осіб мешкає з вами у одній кімнаті?» третина опитаних (37%) відповіли, що ще 2 особи живуть разом із ними, 33,3% відповіли, що ще 1 особа, 6,6% дали відповідь – 4 і більше осіб, і тільки 23% опитаних мешкають в кімнаті одноосібно. Це свідчить про те, що більшість респондентів не мають навіть власної території для навчання та відпочинку, не кажучи вже про будинок чи квартиру.

За результатами відповідей на питання «Чи змогли б ви жити у житлі без водопостачання, електрики, інших благ?», майже половина респондентів (40%) могли б жити без цивілізації кілька днів, 26,6% не змогли б прожити і дня таким чином, 23,3% ніколи над цим не думали, і лише 3,3% могла б жити без цивілізаційних благ взагалі. Отже, майже усі респонденти не уявляють свого життя без водопостачання, електрики та інших зручностей.

Під час аналізу статистичної таблиці двовимірного розподілу ознак було виявлено, як відносяться респонденти до життя у житлі без водопостачання, електрики, інших благ в залежності від їхньої статі. Виявилось, що представники чоловічої та жіночої статі ставляться до такої дискусійної проблеми приблизно однаково. Серед чоловіків 3,3% можуть жити таким способом, 40% – лише у туристичних цілях, ніколи над цим не думали 25% респондентів чоловічої статі, не змогли б так жити 30% респондентів-чоловіків. Серед жінок можна побачити схожу картину – майже половина (40%) могли б так жити у туристичних цілях, 3,3% – змогла б так прожити усе життя, по 6,6% ніколи не задумувались і ніколи не змогли б. Дані відносно того, який відсоток людей, що вірять можливість життя без цивілізації, не є інформативними через те, що серед більшість респондентів(66,6%) представляють чоловічу стать.

Під час аналізу другої статистичної таблиці двовимірного розподілу ознак було виявлено, чи жили коли-небудь респонденти у екстремальних умовах і чи сподобався їм такий досвід життя. Результат дослідження для осіб різної статі є різним. Так, жіноча частина респондентів здебільшого спробувала такий спосіб життя і 50% він сподобався, 3,3% не сподобалось, 30% хотіли б спробувати і лише 10% не хочеться спробувати пожити без суспільних благ. Серед чоловіків 30% вподобали такий життєвий досвід, 15% опитаних – не вподобали, 35% респондентів хотіли б спробувати і 20% не мають навіть бажання спробувати таке життя.

Гіпотеза щодо того, що об'єкт дослідження не має належних житлових умов підтвердилася, адже більшість респондентів не мають не тільки власного житла, а і власної кімнати для життя.

Також більшість з них проживає у некомфортних умовах (3,6 балів з 5) з середньою якістю надання комунальних послуг, станом меблів та приміщення загалом і хотіла б кращих умов життя (53,3%).

Гіпотеза щодо того, що більшість студентів вважають, що життя у постійних «екстремальних» житлових умовах не можливе, спростувалася, адже найбільша кількість респондентів відповіли, що їх

влаштовує такий спосіб життя на кілька днів (40%). Серед респондентів 33,3% осіб пробували такий спосіб життя і їм сподобалось, а ще 23,3% хочуть спробувати.

Гіпотеза щодо того, що надання комунальних послуг на території України є неналежним підтвердилася результатами даного соціологічного дослідження, адже якість надання телефонних послуг, газопостачання, електрики, водопостачання в середньому респонденти оцінили у 3,3 бали за 5-ти бальною шкалою.

Результати опитування в цілому підтвердили гіпотези, які були висунені перед його проведенням. Серед несподіваних результатів слід виділити те, що переважна більшість респондентів вірять в можливість життя без благ цивілізації. Також цікавим виявилось ставлення респондентів до найважливіших аспектів житлових умов студента та будь-якої іншої особи. Для студентів респонденти обрали ті ж аспекти (колектив, з яким живе студент) наявність офісної техніки (комп'ютери, ноутбуки, принтери, Інтернет) та стан приміщень (стіни, стелі, підлога, вікна), що і для інших осіб. Але для студентів відсоткова різниця між трьома найважливішими аспектами та усіма іншими є більшою, ніж для усіх інших людей згідно проведеного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А.В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві [Текст] // Вісник «ВПІ». – 2011. – №1. – С.16-20.
2. Ковалевська О.П. Житлові умови в системі характеристик якості житла [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=475>
3. Паніна Н.В. Українське суспільство 1994-2005: соціологічний моніторинг / Н.В. Паніна – К.: ТОВ «Видавництво Софія», 2005. – 160 с.
4. Ставлення населення України до енергозбереження: результати всеукраїнського соціологічного опитування. – Київський Міжнародний інститут соціології (КМІС), 2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://aslobodyanyuk.vk.vntu.edu.ua/file/009fbb1a20c1fcfb6f76edbcd7845b37.pdf>

Анатолій Володимирович Слободянюк – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця.

Нестерук Юлія Леонідівна – студентка групи МОз-13, факультет менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця

Slobodyanyuk Anatoly V. - PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa

Nesteruk Yulia L. – student, Faculty of Management, Vinnitsya National Technical University, Vinnitsa